

महात्मा गांधी राष्ट्रीय रोजगार हमी योजनेंतर्गत इंदापुर तालुक्यातील यशस्वी कामांच्या यशोगाथा

महात्मा गांधी राष्ट्रीय रोजगार हमी योजनेंतर्गत विहिरींची कामे घेण्याबाबत शासनाचा निर्णय क्र. मग्रारोहयो/2011/प्र.क्र.24/रोहयो.10/अ मंत्रालय, मुंबई 32 दि. 10 मार्च 2011 कामे करणे निश्चित आहे. त्यानुसार संबंधीत लाभार्थी अनुसूचित जाती/जमाती/अल्पभूधारक/इंदीरा आवास योजना व भूसुधार म.ग्र.रा.ह.यो. अंतर्गत विहिरी मंजूर करण्यात आल्या. परंतु ज्या लाभार्थ्यांना विहिरीचा लाभ देण्यात येणार आहे तो जॉब कार्ड धारक असला पाहिजे. तसेच त्याने मजुर म्हणून मजुरी घेणे बंधाकारक होते. तसेच सदर विहिरींसाठी शासन निर्णयानुसार संबंधित मंजूर लाभार्थी निहाय 2.00 लक्ष रक्कम निश्चित केलेली होती. त्याप्रमाणे प्रशासकीय मान्यता मा. गट विकास अधिकारी (उच्च श्रेणी) यांची शासन निर्णयास अधीन राहून देणेत आलेली होती.

वरील शासन निर्णयानुसार इंदापूर तालुक्यामध्ये महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजने अंतर्गत वैयक्तिक विहिरीचे 169 प्रस्तावास सन 2011-12 मध्ये प्रशासकीय मान्यता व तांत्रिक मान्यता मिळालेली आहे. त्या अनुषंगाने सदर विहिरीची कामे पूर्ण करणेसाठी मा. तहसिलदार, इंदापूर यांचे अंतर्गत लघु सिंचन (जलसंधारण) उपविभाग, बारामती या यंत्रणेकडे देणेत आलेली होती. त्यानुसार सन 2012-13 मध्ये सदर उपविभागांतर्गत विहिरीची कामे सुरु करणेत आली. सन 2012-13 मध्ये सुरु न झालेली एकूण 45 विहिरींची कामे पंचायत समिती इंदापूर या कार्यालयाकडे पूर्ण करणेसाठी वर्ग करणेत आली होती. उर्वरित एकूण 124 विहिरीची कामे जलसंधारण उपविभागामार्फत सुरु होती त्यापैकी मार्च 2013 अखेर 53 विहिरीची कामे बांधकामासह भैतिकदृष्ट्या पूर्ण करण्यात आलेली आहेत व 71 विहिरींची कामे अपूर्ण अवस्थेत आहे. (71 अपूर्ण विहिरींपैकी 63 विहिरींची संपूर्ण खोदाई पूर्ण आहे व 8 विहिरींची खोदाई अंशतः पूर्ण आहे त्याची बांधकामे अपूर्ण आहेत) एकूण 53 पूर्ण विहिरीचे पूर्णत्वाचे अहवाल तयार करून तहसिल कार्यालय, इंदापूर यांचेमार्फत एमआयएस वर नोंद करणेची कार्यवाही पूर्ण करणेत आलेली आहे.

वरील पूर्ण व अपूर्ण विहिरींचा गोषवारा पाहता असे दिसून येते की, एकूण खोदाई पूर्ण असणाऱ्या 116 विहिरींमध्ये सन २०१३-१४ व २०१४-१५ या पावसाळी हंगामामध्ये कमी जास्त प्रमाणात पाणी साठा झालेला आहे. व त्या विहिरीतील पाण्याचा उपयोग विहिर मालकांना शेती पिकासाठी, पिण्यासाठी, जनावरांना पिण्यासाठी निश्चित झालेला आहे. सदर विहिरीतील पाण्याचा उपयोग सिंचनासाठी झालेला दिसून येत आहे. स्वतः ची वैयक्तिक विहिर असल्यामुळे सदर विहिरीतील पाण्याचा काटकसरीने उपयोग करून जास्तीत जास्त क्षेत्र कसे ओलीताखाली येईल याचा प्रयत्न करीत असतो. महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण हमी योजनेंतर्गत पूर्ण झालेल्या एकूण विहिरीच्या पाण्यामुळे अंदाजित एकूण 150 ते 200 हे. क्षेत्र ओलीताखाली आले असल्याचा अंदाज आहे. हक्काचे पाणी असल्यामुळे शेतकऱ्यांना नगदी पिके घेता येऊ लागले आहेत. शेतकरी चांगल्या प्रतीचे उत्पादन घेत असल्यामुळे बाजारपेठेत त्यांच्या मालाला चांगला दर मिळत आहे. त्यामुळे त्यांची आर्थिक परिस्थिती सुधारण्यास मदत झालेली दिसून येत आहे. तसेच त्यांचे राहणीमान सुध्दा सुधारले आहे. त्यामुळे सामाजिक दर्जा उंचावत आहे. शासनच्या (म.ग्र.रो.ह.योजना) या महत्त्वकांक्षी योजनेमुळे अल्पभूधारक शेतकरी सुध्दा प्रगतशील शेतकरी झालेला आपणास पहावयास मिळत आहे.

शासनच्या या बहुउद्देशीय योजनेचा मुख्यत्वे कोरडवाहू भागातील अल्पभूधारक शेतकऱ्यांना विहिरीच्या कामामुळे शाश्वत पाणी पुरवठा होऊ लागल्याने त्यांचे जीवनमानात अमुलाग्र बदल झालेला दिसून येत आहे. त्यामुळे या योजनेचा उद्देश सफल होत आहे असे दिसून येत आहे.

कामाचे फोटो:-

